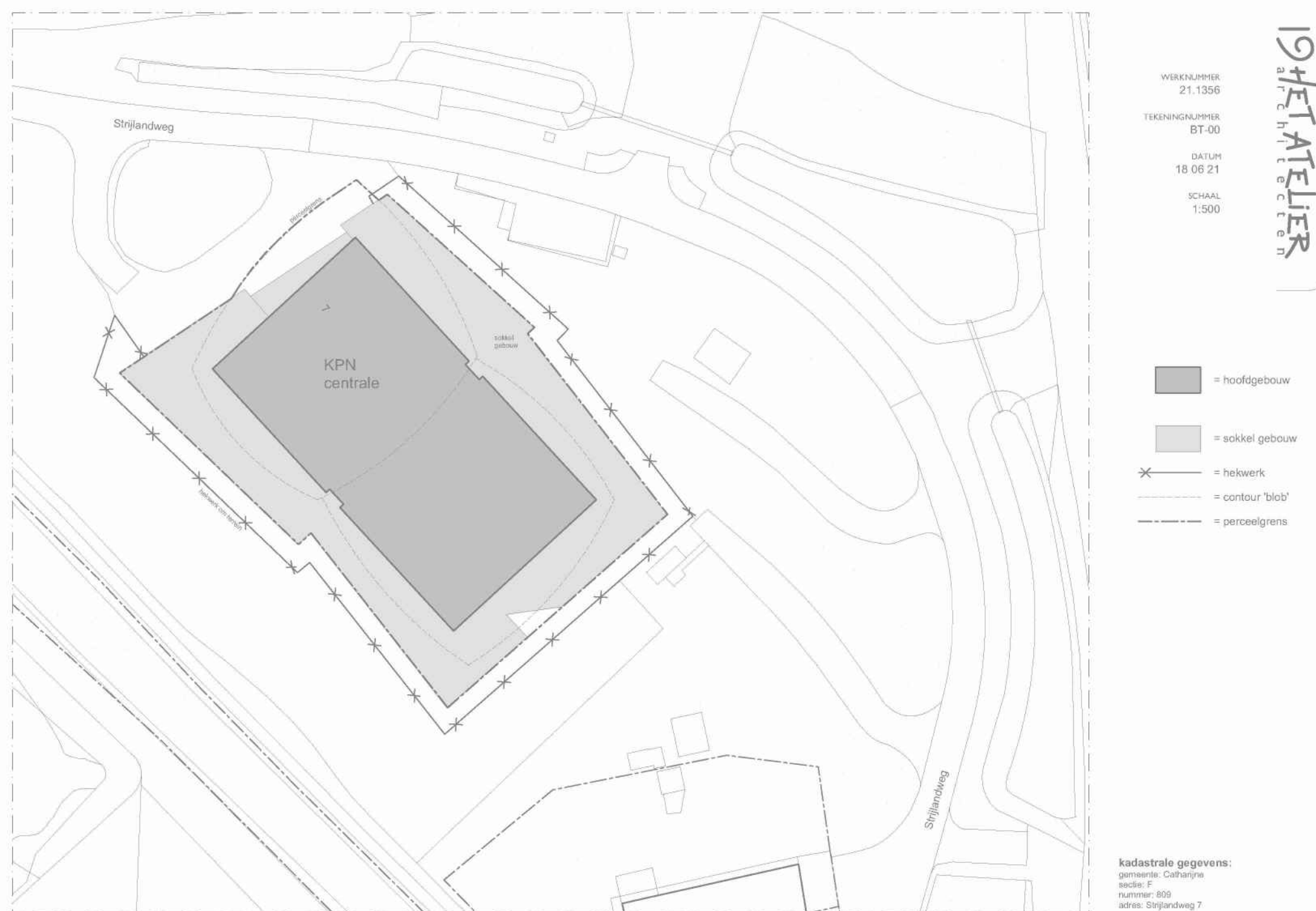

Beplanting rondom KPN gebouw Leidsche Rijn

1 november 2023

5.1.2e

tlu landschapsarchitecten

Veilinghavenkade 2
3521 AK Utrecht
T 030 2332245

Door 19 Het Atelier is aan mij gevraagd mee te denken over beplanting rondom / over de sokkel van het KPN gebouw aan de Strijlandweg te Utrecht.

"De betonnen torens rijzen op uit het groen" is het hoofdidee, waarbij het beeld van 'natuur overwint' de metafoor is. Hierdoor moest ik direct denken aan de beelden van het Emscherpark in Duitsland. De verlaten hoogovens werden overwoekerd. De natuur kon haar gang gaan, pioniers als berken, vlinderstruiken, evenals diverse kruidachtigen, kwamen op tussen de stenen, op de daken, tussen de spoorrails. En dat beeld herhaalt zich steeds op plekken waar de mens niet voortdurend ingrijpt om de natuur in te dammen.

Emscher Park met voornamelijk berken overal waar ze de kans kregen om te kiemen en te groeien

In 17e eeuwse schilderijen werd dit fenomeen reeds verbeeld. Als voorbeeld een schilderij van Salvator Rosa, een tafereel, waarin de vervallen torens worden overwoekerd.

Salvator Rosa
Marine Landscape with towers

Zie het voorbeeld linksonder, een plek waar weinig wordt gelopen. Daar waar het 'onkruid' mag gedeien komt de berk fier tussen de stenen door. Het is mogelijk een zaailing van de geplante berken op het DRU Industriepark, waar de berken in een grid zijn aangplant, nadat de vervallen gebouwen een nieuw leven is ingeblazen.

DRU industriepark, zaailing

DRU Industriepark, berken in grid geplant

Ook de vlinderstruik, alhoewel niet echt een inheemse soort, voelt zich thuis op dit soort plekken.

Vlinderstruik bloem

Spontane opslag vlinderstruik

Deze KPN-locatie is een omgeving waar weinig mensen komen, waar weinig of geen onderhoud wordt gepleegd. In bijgaande schetsen geef ik een aantal beplantingsmogelijkheden aan. Het beeld van 'natuur overwint' vraagt in dit geval wel enige controle door beplantingskeuze en onderhoudsniveau.

De 'sokkel' van het gebouw bestaat uit roosters, die onder een schuine hoek staan. Deze roosters vormen in principe een basis voor de groei van klimplanten, waarvan bepaalde soorten ook pioniers zijn en gedijen op een dergelijke locatie. Voor diegenen die vaak langs de snelwegen in Nederland rijden ervaren dat klimplanten op grote lengte tot mooie, maar ook tot dramatische beelden kunnen leiden. Zon, schaduw, hitte, droogte of juist extreme vochtigheid kunnen zo'n beplanting maken of breken. Onderstaand voorbeeld ligt langs de A27 bij Oosterhout. Over het geluidsscherm groeit de bruidssluier uitbundig, zo uitbundig dat ook de bomen

Bruidssluier bij Oosterhout, A27

die naast het scherm staan worden overwoekerd. De plant groeit goed in dit soort omstandigheden, maar de vraag is of je dit resultaat wilt bereiken. Een ander voorbeeld is de blauwe regen die tot grote hoogte kan stijgen, letterlijk en figuurlijk. Beide voorbeelden geven een beeld van een blauwe regen. De eerste is een ongebreidelde begroeide wand van een parkeergarage in Nieuwegein, waardoor de wand volledig is bedekt. Het tweede voorbeeld is een blauwe regen, die enigszins wordt geleid. In bloei een overweldigend beeld, echter wel alleen bloeiend aan de zonnige zijde.

Blauwe regen tegen wand parkeergarage

Blauwe regel, gecontroleerd beheerd

Binnenzijde roosters KPN gebouw

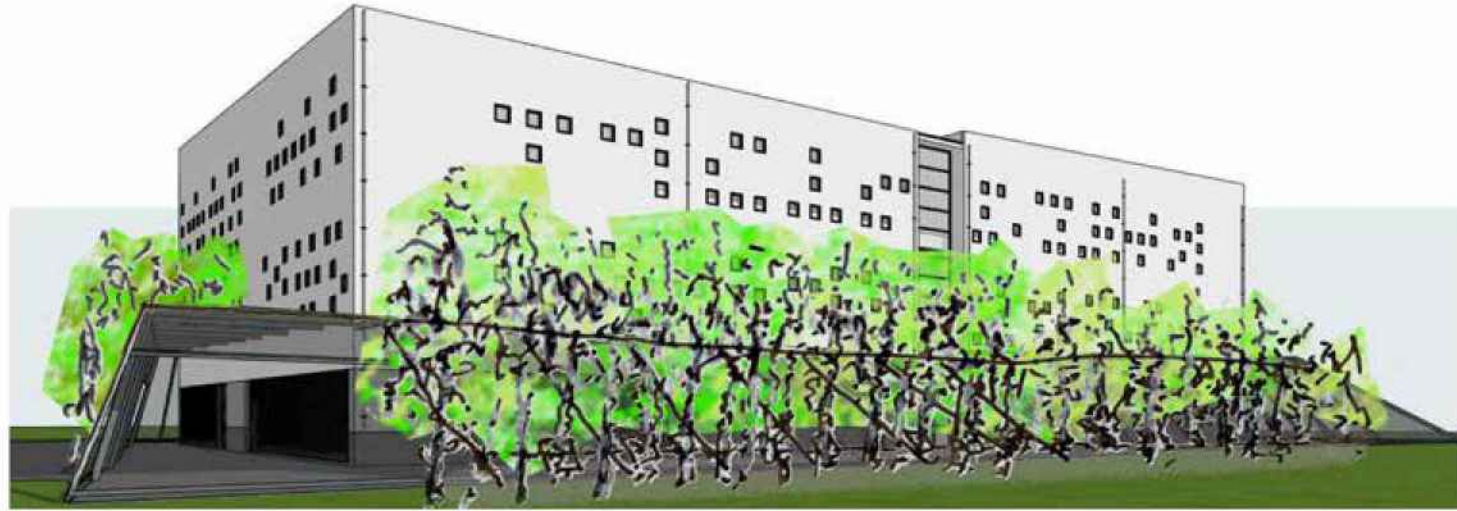
De KPN-locatie is alzijdig, de roosters liggen zowel in zon, halfschaduw als schaduw, dus relatief veel licht, maar tevens verschillende omstandigheden met betrekking tot hitte.

Door middel van een aantal schetsen geef ik in het hiernavolgende diverse mogelijkheden. Zoals in het begin geschetst is de ruwe berk hier passend als pionier, mogelijk gecombineerd met vlinderstruik en enkele klimplanten.

Beplanting kan in principe worden aangebracht aan de binnenzijde van de roosters. De te kiezen soorten moeten in deze omstandigheden kunnen gedijen, dus pioniers die zichzelf redden, niet al te veel onderhoud nodig hebben en voldoende ruimtelijk effect hebben om het gewenste beeld te kunnen bereiken. Voorwaarde is dat een deel van de roosters wordt geopend. Dit kan een kwartdeel of de helft van een rooster zijn. De verharding moet ca 1 m vanaf de onderzijde roosters wordt verwijderd. Alleen dan kunnen planten de weg naar buiten vinden. Een ander optie is de planten direct buiten de roosters te plaatsen. In de schetsen is hiervan een indicatie gegeven. In de schetsen is steeds één soort beplanting aangegeven, maar uiteraard is in de uitwerking een combinatie mogelijk en gewenst, vanwege de biodiversiteit en voorkomen van kwetsbaarheid.

Berken

Door de gaten in de roosters kunnen berken groeien. Het voorstel is ook een aantal berken direct buiten de roosters te planten, waardoor er een rijke zoom van beplanting ontstaat. Voorstel is om de ruwe berk te planten. De berk heeft een breed seizoenbeeld: het frisse groen in het voorjaar met de bloeiende katjes, het volgroene zomerbeeld en de gele herfstkleur, 's winters de rode twijgen.

Vlinderstruik

De vlinderstruik is een welkome afwisseling tussen de berken en de klimplanten. Een sierlijke drachtplat die de hele zomer en een deel van het najaar bloeit. De vlinderstruik redt zichzelf en groeit en bloeit uitbundig.

Conclusie

Een combinatie van deze soorten is een goed keuze:

Blauwe regen aan de buitenzijde van de roosters op de zonnige zijde. Op de schaduwzijde klimop, wingerd, clematis en bosrank Over het hele complex berken net buiten en binnen de roosters planten, waar ze door gaten in de roosters naar buiten kunnen groeien, afgewisseld met vlinderstruiken, binnen en buiten de roosters.

Blauwe regen

Op de zonnige zijde is blauwe regen een goede optie om snel 'massa' te maken. Deze plant bloeit rijk in het vroege voorjaar en nog eens in de vroege zomer. Het is een mooie lichtgroen beeld, maar 's winters wel kaal. Dit zou alleen op de zuid/zuid-westzijde gunstig zijn.

Variatie klimplanten

Rondom is een variatie van klimplanten denkbaar. Plantenkeuze is afhankelijk van de ligging: Clematis-soorten in de halfschaduw, valse wingerd, bosrank, kamperfoelie en klimop aan de schaduwzijde, blauwe regen, klimrozen, framboos aan de zonzijde. Deze diverse bloeiwijzen geven een afwisselend beeld.

